

Regionale Klachtencommissie Wvggz Friesland BESLISSING

Klaagschriftnummer: KC 2021-23

Inzake

Klager, bijgestaan door de pvp;
tegen

verweerder, psychiater werkzaam voor GGZ Friesland.

A. De klacht

1. Klager verzet zich tegen de beslissing van zijn behandelaar om hem verplichte zorg te geven in de vorm van: verplichte opname, het toedienen van medicatie (clozapine) en separatie.
2. Voorts verzoekt klager om schadevergoeding in verband met de door hem ingediende klachten.

Deze klacht valt onder de werking van de klachtregeling zoals opgenomen in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

B. De gevolgde procedure

1. Op 13 juli 2021 heeft de klachtencommissie (hierna te noemen: de commissie) een klaagschrift, tevens schorsingsverzoek, van klager ontvangen. Hierbij vraagt klager ook om toekenning van een schadevergoeding. Bij een tweetal stukken, beide gedateerd 20 juli 2021, heeft klager zijn klacht nader toegelicht en ook het verzoek om schadevergoeding nader onderbouwd.
2. Verweerder heeft op 20 juli 2021 een verweerschrift ingediend.
3. Verweerder heeft naar aanleiding van de door klager ingediende klacht besloten nog niet over te gaan tot het toepassen van de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie en aangegeven te verwachten dat de separatie zo snel mogelijk zal worden beëindigd. Deze mededeling is voor klager aanleiding geweest het schorsingsverzoek in te trekken.
4. Klager heeft de commissie toestemming gegeven om zijn dossier in te zien.
5. De commissie heeft de klacht behandeld ter zitting van de commissie op 22 juli 2021. In verband met de coronamaatregelen was dit een zitting via een digitale verbinding. Klager was –via een telefonische verbinding- in persoon aanwezig, bijgestaan door de pvp. Klager heeft tijdens de hoorzitting aangegeven de hoorzitting niet langer bij te willen wonen en heeft daarom de telefonische verbinding verbroken. Verweerder was eveneens in persoon aanwezig en heeft zich laten bijstaan door ..., anio. Tevens was aanwezig ..., co-assistent.

C. De standpunten van partijen

Verplichte opname

1. Klager is van mening dat er geen sprake is van ernstig nadeel, veroorzaakt door een stoornis, dat verplichte zorg in de vorm van opname rechtvaardigt. Het gaat heel goed met klager. Hij wil nog wel even op de afdeling blijven, maar hij wil zo spoedig mogelijk naar huis omdat hij de zorg heeft voor dieren.
2. Hij vindt de opname totaal onterecht, hij herkent de overlast niet en er zijn geen relevante problemen met de burens.

3. Verweerder stelt dat er voorafgaand aan de opname veel problemen bij klager thuis waren. Er was sprake van ernstige overlast en klager heeft zich agressief gedragen.

Medicatie

4. Klager verwijst naar zijn eerdere stelling dat er geen sprake is van ernstig nadeel. Hij gebruikt medicatie in de vorm van cisordinol en daarmee gaat het heel goed met hem. In het verleden heeft hij clozapine moeten gebruiken. Hij heeft erg veel last gehad van de bijwerkingen. Pas toen een derde de aanwezigheid van die bijwerkingen ook daadwerkelijk constateerde, is hij serieus genomen en is gezocht naar andere medicatie.
5. Er is niet juist geoordeeld over de proportionaliteit, nu verweerder aan klager, ondanks zijn lange geschiedenis van bijwerkingen, toch weer clozapine heeft aangeboden met de mededeling dat het na een paar dagen verplicht zou worden.
6. Verweerder stelt dat na opname in eerste instantie is gewacht met het aanbieden van clozapine aan klager, omdat het op dat moment nog veel om een drugs gerelateerde psychose leek te gaan. Vanaf 12 juli 2021 is wel clozapine aan klager aangeboden, maar op vrijwillige basis. Klager heeft geweigerd deze medicatie te gebruiken. Vervolgens is geen verplichte zorg voor clozapine gestart. Op 14 juli 2021 is vervolgens besloten om clozapine überhaupt niet door te zetten in de vorm van verplichte zorg. Daarbij is onder andere meegewogen het feit dat klager in het verleden bijwerkingen heeft ervaren. Besloten is dat het starten van clozapine niet proportioneel is. Verweerder heeft aangegeven dat op grond van de beslissing van 6 juli 2021 niet zal worden overgegaan tot het toedienen van clozapine. Mocht het beleid wijzigen, dan zal hierover een nieuwe beslissing worden genomen.

Separatie

7. Klager stelt dat er geen sprake is van ernstig nadeel, veroorzaakt door een stoornis, dat verplichte zorg in de vorm van separatie rechtvaardigt. Klager stelt dat de separatie onterecht is, omdat hij rustiger was toen hij op de kliniek aankwam. Klager merkt op dat hij zeer hardhandig van de IC naar de separeer is overgebracht.
8. Verweerder geeft aan dat klager meermalen is gesepareerd. De reden is dat klager luidruchtig is geweest, scheldt en zich bedreigend opstelt. Daarnaast is sprake van fysieke agressiviteit.

D. Overwegingen van de commissie

1. In de Wvvgz geldt verplichte zorg als uiterste middel, indien er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg meer zijn. De wensen en voorkeuren van de betrokkene ten aanzien van de verplichte zorg worden gehonoreerd, tenzij (a) betrokkene niet tot redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, of (b) acuut levensgevaar voor betrokkene dreigt dan wel er in de wet genoemde aanzienlijke risico's voor andere personen of goederen bestaan.
2. Op grond van artikel 8:9, lid 1 Wvvgz neemt de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de zorgmachtiging een beslissing over het verlenen van verplichte zorg. De beslissing wordt op schrift gesteld en van een motivering voorzien, waarna de geneesheer-directeur een afschrift van de beslissing verstrekt aan de betrokkene. De zorgverantwoordelijke legt in het dossier vast of betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is en/of acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene en/of aanzienlijke risico's voor andere personen of goederen bestaan.
3. De commissie heeft ter zake van de hiervoor benoemde formele wettelijke vereisten geen gebreken geconstateerd. Ook is door klager niet gesteld dat dergelijke gebreken aan de orde zouden zijn. Waar het gaat om de formele kant van de zaak laat de commissie het daarom bij deze vaststellingen.
4. In de beslissing van 6 juli 2021 is aangegeven dat klager niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen. De commissie kan dit oordeel van verweerder volgen, temeer daar hierover niet specifiek is geklaagd.

5. Waar het gaat om de verplichte opname heeft de commissie geconstateerd dat de Rechtbank Noord-Nederland in de beschikking van 10 mei 2021, inhoudende het verlenen van een machtiging tot het verlenen van verplichte zorg, heeft geoordeeld dat uitgangspunt bij een eventuele opname in een accommodatie dient te zijn dat deze vorm van verplichte zorg niet langer zal worden toegepast dan strikt noodzakelijk en alleen als zorg in een ambulante kader niet langer volstaat. De commissie heeft geoordeeld dat de situatie van klager ten tijde van de opname zodanig was dat zorg in een ambulante kader niet langer mogelijk was. Door verweerder is terecht aangegeven dat opname noodzakelijk was omdat klager de noodzakelijke medicatie en zorg weigerde. De thuissituatie was zodanig dat het niet mogelijk was om het ernstig nadeel in die setting weg te nemen. Nu de commissie deze visie op de feiten van verweerder deelt, zal de commissie deze klacht ongegrond verklaren.
6. Hetzelfde geldt voor de beslissing van verweerder om klager te separeren. De commissie stelt vast dat klager geen duidelijke argumenten naar voren heeft gebracht op grond waarvan de commissie zou moeten oordelen dat klager ten onrechte is gesepareerd. Klager stelt met name dat de separatie onterecht was omdat hij rustig was toen hij op de kliniek aankwam. Ook deze visie op de feiten wordt niet door de commissie gedeeld. Weliswaar was klager bij aankomst op de separeer in eerste instantie iets rustiger. Toen echter aan hem te kennen werd gegeven dat er sprake was van een verdenking op een psychose en dat hij daarvoor opgenomen was en behandeld moest worden, leverde dat een agressieve reactie van klager op. De commissie is van oordeel dat in voldoende mate vaststaat dat de situatie van klager toentertijd zodanig was dat separatie aangewezen was. Ook heeft de commissie geconstateerd dat de wijze waarop toepassing is gegeven aan deze vorm van verplichte zorg overeenkomt met het uitgangspunt zoals benoemd door de rechtbank in de eerdergenoemde beschikking, welk uitgangspunt ook geldt voor separatie. De commissie heeft geconstateerd dat gedurende de periode van de opname sprake is geweest van meerdere separaties. Dat betekent ook dat telkens is getracht om klager vanuit de separatie over te brengen naar de gesloten IC. Waar mogelijk is de separatie derhalve steeds beëindigd. Daarbij heeft verweerder overwogen dat de agressie waaraan klager zich schuldig maakt niet lijkt voort te komen uit een psychotisch toestandbeeld, maar eerder uit een persoonlijkheidsstoornis. Om die reden wordt separatie niet als een adequate oplossing gezien. Het vorenstaande impliceert dat deze vorm van verplichte zorg alleen is toegepast indien dat strikt noodzakelijk was en dan nog voor de kortst mogelijke periode. De commissie oordeelt dat verweerder op juiste wijze toepassing heeft gegeven aan de zorgmachtiging en zal derhalve ook deze klacht ongegrond verklaren.
7. De derde klacht van klager betreft de toepassing van verplichte zorg in de vorm van clozapine. Hoewel in de beslissing van 6 juli 2021 niet met zoveel woorden is aangegeven dat het om deze specifieke medicatie zou gaan, is het voor alle betrokkenen duidelijk dat dit wel het geval is geweest. De commissie heeft geconstateerd dat voornoemde medicatie door verweerder op vrijwillige basis is aangeboden. Vervolgens heeft klager geweigerd deze medicatie te gebruiken. Dit heeft er niet toe geleid dat verweerder is overgegaan tot toediening van deze medicatie onder dwang. In plaats daarvan heeft verweerder op 14 juli 2021 besloten om de beslissing van 6 juli 2021 in te trekken, waar het gaat om verplichte zorg in de vorm van toediening van clozapine.
8. De commissie zal deze laatste klacht van klager niet-ontvankelijk verklaren. De reden daarvoor is dat feitelijk geen toepassing is gegeven aan de beslissing, terwijl de beslissing door verweerder op 14 juli 2021 is ingetrokken. Dit betekent dat klager geen belang heeft bij behandeling van deze klacht. Volledigheidshalve merkt de commissie op dat de enkele stelling van klager dat hij stress heeft ondervonden door de aanzegging naar het oordeel van de commissie in dit geval onvoldoende belang met zich meebrengt.
9. Wel geeft de besluitvorming van verweerder inzake clozapine de commissie aanleiding tot de volgende overweging ten overvloede. Uit het dossier blijkt dat het binnen GGZ Friesland bekend was, dan wel in ieder geval bekend kon zijn dat klager in het verleden slechte ervaringen heeft gehad met clozapine. De commissie heeft feitelijk kunnen

constateren dat alleen al de term “clozapine” voor klager klaarblijkelijk werkt als een soort katalysator welke bij klager zeer heftige reacties oproept. De commissie is van oordeel dat deze wetenschap voor verweerder aanleiding had moeten zijn om zeer voorzichtig te zijn, waar het gaat om het aanbieden van deze vorm van medicatie.

10. In het verweerschrift is met betrekking tot het besluit om clozapine niet door te zetten in de vorm van verplichte zorg onder meer het volgende opgemerkt: *“Echter, patiënt staat er absoluut niet voor open. Hij heeft in het verleden bijwerkingen ervaren. Bij het starten zou dagen tot wekenlang politieondersteuning nodig zijn en zou de behandelrelatie teniet worden gedaan. Onze inschatting is dat de kans op therapietrouw in de toekomst zeer gering is. Derhalve werd besproken dat het starten van clozapine niet proportioneel is”*. De commissie deelt deze overwegingen en is van mening dat die in een veel eerder stadium hadden moeten leiden tot de beslissing om deze vorm van medicatie überhaupt niet voor te stellen c.q. aan te bieden.
11. Het vorenstaande leidt tot de uitkomst dat de klachten die betrekking hebben op de opname en separatie ongegrond zullen worden verklaard en dat de klacht met betrekking tot de medicatie niet ontvankelijk zal worden verklaard.
12. Het verzoek om schadevergoeding is erop gebaseerd dat de zorgverantwoordelijke bij zijn beslissing in strijd heeft gehandeld met diverse wettelijke maatstaven. Uit het voorgaande blijkt dat de commissie zich niet in dit standpunt kan vinden. Dat betekent dat het verzoek om schadevergoeding zal worden afgewezen. Dat betekent op zichzelf ook dat het niet nodig is om de Raad van Bestuur te horen over het verzoek om schadevergoeding.

Beslissing¹

- De commissie verklaart de klachten, gericht tegen de beslissing om klager verplichte zorg te geven in de vorm van opname in een accommodatie en separatie, ongegrond en verklaart de klacht tegen de beslissing om verplichte zorg te geven in de vorm van medicatie niet-ontvankelijk.
- De commissie wijst het verzoek om schadevergoeding af.

Gegeven op 28 juli 2021 te Leeuwarden door mr. J.J. Achterveld als voorzitter, de heer drs. A.J.M.P. Rutgers en de heer D. Buwalda als leden, bijgestaan door mevrouw M. Pierik als waarnemend ambtelijk secretaris, die deze beslissing heeft verzonden op 29 juli 2021.

mr. J.J. Achterveld,
voorzitter

¹ Op grond van artikel 10:7 Wvvgz kunnen partijen binnen zes weken in beroep gaan tegen de beslissing van de klachtencommissie door indiening van een verzoekschrift bij de rechtbank.